

BISERICA SI SCOALA

REVISTA BISERICESCA, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICA.

ABONAMENTUL:

Pe un an 100 Lei

Pe jumătate de an . . . 50 Lei

Apare odată în săptămână: Duminica

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:

Arad, Strada Eminescu N-rul 18,
Telefon pentru oraș și județ: 266.

Un studiu important.

Revista Sf. Sinod: „Biserica Ortodoxă Română” în numărul pe Octombrie 1926 publică un studiu scurt dar bine documentat despre Sfintele Taine. Titlul: „Dogma despre Sfințirea Omului” nu va ispiti de sigur pe toți preoții ortodocși din țară să citească acel studiu. Cine însă l-a citit n'a putut rămânea fără convingerea că bogatul conținut al lui este absolut necesar să fie cunoscut de toată preoțimea.

Căci fiecare preot are nevoie de arme contra sectarilor. Ori studiul acesta ne dă cunoștințe generale ssupra sfintelor taine cunoștinți absolut indispensabile pentru a cunoaște ce este taina. Cât de necesar este să ști că taina lucrează direct adică nu prin mijlocirea credinței sau prin dispozițiuni personale ale primitorului. Cât de însemnat este a ști că taina lucrează indiferent de starea de sfințenie a preotului ca săvârșitor. Iar a fi în clar cu deosbirile de doctrină în privința tainelor, încă nu este indiferent.

Autorul studiului de mai sus este Prea Cucernicul Părinte Dr. Ion M. Hălcescu profesor la facultatea de teologie din București. Cu atât mai mult ne simțim deci îndemnați a reproduce studiul eminentului teolog ortodox. Prin aceasta credem că și preoțimea noastră va simți tot mai mult trebuința și datoria de a-și abona revista preoțească a Sf. Sinod.

Iată studiul:

Dogma despre sfințirea omului. Numele.

Mântuirea, adusă lumii de Domnul Cristos și mijlocită prin biserică, se comunică credincioșilor prin sfintele taine sau sacramente.

Cuvântul „taină” echivalentul românesc al grecescului *μυστήριον* și însemnează, ca și acesta, secret sau ascuns, ce nu se poate spune sau nu poate fi cuprins cu mintea. Aplicat la actele sfinte ale religiei creștine, care poartă

numele de sfinte taine, cuvântul își păstrează întreaga sa semnificațiune, întru cât esența ori cărei sfinte taine o formează harul dumnezeesc, care este nevăzut și deci ascuns și necuprins cu mintea și ca atare și cu neputință de redat în cuvinte, cutoatecă se comunică într'o formă sau printr'o materie perceptibilă simțurilor.

Cuvântul „sacrament” este de origină latină și se referea, în limbajul strămoșilor noștri păgâni, la tot ce sta în legătură cu cultul, cu viața religioasă (sacra). În creștinism, el a primit semnificațiunea specială, de un lucru material sau un act religios, prin care credincioșii se pun în legătură cu Dumnezeu sau se împărtășesc din harul Său.

Cuvântul taină ne îndreaptă dar gândul mai mult către partea din năuntru, către ființa sau esența sfintelor taine, iar cuvântul sacrament mai mult către partea lor din afară, către forma și materia lor. Amândouă se completează dar între ele.

E de observat că biserica noastră ortodoxă se servește mai mult de primul termen, pe când, cea romano-catolică se servește exclusiv de cel de al doilea, ceea ce este o ilustrare elocventă a spiritului deosebit ce domnește în cele două biserici surori: biserica ortodoxă, moștenitoare și continuatoare a spiritului ellin, își are privirile îndreptate îndeosebi către ceea ce este spiritual, tainic, mistic în lucrurile sfinte, pe când biserica papală, moștenitoare și continuatoare a spiritului roman, privește mai mult latura materială, partea văzută a lucrurilor și actelor duhovnicești.

Care din amândouă bisericile este mai aproape de spiritul dumnezeescului lor întemeietor, de spiritul care a dominat biserica cea una, în timpul dinainte de sfâșierea trupului ei în două, este ușor de spus.

Sacramentele Vechiului Testament.

Sacramente, în înțelesul romano-catolic al cuvântului, găsim în toate religiunile, căci ce altceva sunt jertfele, ca să nu pomenim decât

de ele, care nu lipsesc din nici o religie? Cu atât mai vătos n'au putut lipsi dar sacramentele din religiea lui Israel, ca religiea descoperită de Dumnezeu și menită să pregătească omenirea pentru primirea creștinismului. Ba chiar între aceste sacramente și cele creștine este o izbitoare asemănare.

Așa d. p. tăierea împrejur preînchipuia sfântul botez.

Că această ceremonie era privită ca un mijloc de a intra în legătură cu Dumnezeu și a se face părtaș unui anume privilegiu înaintea lui Dumnezeu, acela de a fi fiu al poporului ales, că deci ea întrunea condițiunile ce se cer de la un sacrament, o spune limpede Moise prin cuvintele pe care le pune în gura lui Dumnezeu, când face legământ cu Avraam: „Și voi pune legătura mea între tine și între sâmbăta ta după tine, în generațiunile lor, ca legământ veșnic, ca să fiu Dumnezeu ție și seminției tale după tine.... Tu să păzești legătura mea și seminția ta după tine, în generațiunile lor. Și aceasta este legătura mea... toată partea bărbătească dintre voi să se taie împrejur... aceasta va fi semnul legăturii mele dintre mine și voi.... Și sufletul celui netăiat împrejur se va stârpi din mijlocul poporului său, pentru că a nesocotit legământul meu”, (F. cere 17,7,9,10,14).

Că tăierea împrejur preînchipuia botezul o spune sfântul apostol Pavel, care numește botezul tăiere împrejur: „In care (Isus Cristos) și sunteți tăieați împrejur cu tăiere nefăcută de mână, prin desbrăcarea trupului cărnii, prin tăierea împrejur a lui Cristos”, (Coloseni 2,11).

Tot astfel sunt și înălțările, și jertfele, care preînchipuiesc taina pocăinței și despre care iarăș sfântul Pavel zice: „De vreme ce sângele taurilor și al țapilor și cenușa de junică, ce stropesc pe cei spurcați, îi sfințesc spre curățirea trupului, cu cât mai vătos sângele lui Cristos... va curăți cugetul vostru”, (Evrei 9,13).

Tot asemeni, mielul pascal și pâinile punerii înainte au preînchipuit taina sfintei euharistii, iar sfințirea preoților a preînchipuit taina hirotoniei, etc.

Sacramentele Legii vechi nu împărtășeau însă primitorilor harul sfinților prin însăș săvârșirea lor, cum o împărtășesc sfintele taine în Legea cea nouă, ci numai prin credința în meritele Răscumpărătorului așteptat. Aceasta o spune limpede sfântul Pavel, zicând: „....Din faptele Legii nu se va îndrepta nici un trup înaintea lui Dumnezeu”, (Romani 2,20) și „Iar cum că nu se îndreptează nimeni înainte lui Dumnezeu prin Lege, arătat este, căci (se zice la Habacuc) dreptul din credință va fi viu” (Galateni 3,11). La fel au învățat și sfinții pă-

rinți. Așa d. p. sfântul Irineu zice: „Știm din însăș Sfânta Scriptură, că Dumnezeu n'a dat tăierea împrejur ca împlinitorie a dreptății, ci ca un semn, prin care să se cunoască neamul lui Avraam.... Și că prin ele nu se sfințea omul, ci au fost date poporului ca semn, se vede din aceea, că Avraam a crezut lui Dumnezeu și i-s'a socotit credința spre îndreptare și s'a numit prietenul lui Dumnezeu, fără să fi fost tăiat împrejur și fără să fi ținut Sâmbătă”, (Adversus Haereses I, 4,16).

Sfintele taine ale Legii nouă. Deosebiri confesionale.

Sacramentele Legii nouă sau creștine, ori mai bine zis, sfintele taine, se deosebesc de sacramentele Legii vechi prin aceea, că nu sunt numai semne ca acelea, nu sunt condițiuni ale îndreptării omului înaintea lui Dumnezeu sau ale sfințirii lui, ci împărtășesc prin ele însăși, îndată ce s'au săvârșit, harul dumnezeesc. Sunt cu alte cuvinte cauza instrumentală a îndreptării sau sfințirii omului.

Aceasta este învățătura bisericii noastre și a celei romano-catolice, pe când protestanții în genere și toate sectele văd în sfintele taine numai niște aemne externe, ca și Legea veche. Învățătura lor greșită, că numai credința — și ccaasta socotită ca dar exclusiv al lui Dumnezeu — mătuiește pe om, îi face să dea puțină importanță sfintelor taine și să le considere, ca și evreii dinaintea de Mântuitorul, numai ca niște semne externe, prin care se trezește și adeverește credința.

„Despre întrebuițarea sacramentelor — zice Confesiunea augustană — se învață, că ele sunt așezate, nu numai pentru a fi semne de recunoaștere între oameni, ci mai ales pentru a fi semne și mărturii ale voinței lui Dumnezeu către noi, puse înainte pentru a trezi și întări credința în cei slabi. De aceea, sacramentele trebuie astfel folosite, ca să sporească credința celor ce cred în făgăduelile pe care ele le deșteaptă și nutresc. Pentru acelaș cuvânt se osândesc, cei cari învață că sacramentele justifică ex opere operato și nu văd în ele credința care iartă păcatele” (art. 13).

„Făgăduiala (dumnezească) — se zice în Apologia confesiunii augustane — este nefolositoare, dacă nu se primește cu credință și sacramentele sunt semnele făgăduelilor. Credința trebuie însă să se acomodeze uzului, în cât cine primește cina Domnului, s'o primească așa (cum e obiceiul), pentru că acesta este sacramentele Noului Testament, cum zice Hristos clar (la Luca 22,22). Pentru că a și hotărât ca prin el să se pună la îndămnă făgăduelile

date în Noul Testament, adică gratuita iertare a păcatelor. Și acest lucru se primește prin credință, care deșteaptă conștiința timidă și o face să simtă, că aceste mărturii nu sunt înșelătoare, ci atât de sigure ca și cum Dumnezeu ar făgădui din cer, printr'o minune, că vrea să erte. Ce ar folosi însă acele minuni și făgădueli celui ce n'ar crede?"

Ceeace Apologia spune aci despre sfânta euharistie, trebuie să se înțeleagă și despre celelalte sfinte taine. Insuș Luther zice: „Lucrările lui Dumnezeu (sacramentele) sunt mântuitoare și trebuincioase pentru fericire și nu esclud, ci din contră postulează credința, căci fără credință, nu pot fi înțelese. Dacă ai lăsa numai să toarne apă pe tine, cu aceasta n'ai primi botezul, ca să-ți fie de vre-un folos. Numai atunci îți va fi de folos, când te vei boteza în convingerea, că el se face din porunca și după rânduiala dumnezească și în numele lui Dumnezeu, pentru ca să primești prin apă fericirea făgăduită. Aceasta însă n'o poate face nici pumnul nici trupul, ci trebuie s'o creadă inima“, (Catehismul cel mare).

Reformații se deosebesc de luterani, decât cari sunt mai radicali din cauza învățaturii lor despre predestinație, care e împinsă la extrem. Astfel, Zwingli zice: „Cred, ba chiar știu, că sacramentele sunt atât de departe de a conferi grația, că nici n'o cuprind în sine, nici n'o împărtășesc“, (Fidei ratio). Insuși termenul e după el, nepotrivit, pentru că implică în sine ideia de ceva înalt și sfânt, care emancipează conștiința de păcat, ceeace nu e cazul cu sacramentele creștine, care nu sunt altceva decât un simbol al legăturii creștinului cu Biserica și al datorilor ce contractează ca membru al bisericii. Prin ele, Biserica se asigură de credința fiilor ei, iar aceștia se arată ca niște candidați pentru Hristos sau ostași ai Lui. Cu alte cuvinte, sacramentele sunt o dovadă publică despre grația care s'a dat fiecăruia mai întâi în particular. Așa d. e. prin botez, Biserica primește în chip sărbătoresc în sânul său, pe cel care era deja primit prin grație, adică predestinat spre mântuire. Botezul nu conferă dar grație, adică predestinat spre mântuire. Botezul nu conferă dar grație, ci prin el se dă mărturie din partea Bisericii, că cel ce se botează e în stare de grație. Grația dar, iar n'ă botezul curăță de păcat. Totuși sacramentele nu sunt numai semne externe, fenomene pur subiective, ci corespund — zice Zwingli — și unor fapte obiective din economia mântuirii. Astfel, botezul dă mărturie, că Hristos a murit și a înviat în realitate. Pâinea și vinul euharistic aduc aminte de trupul Fiului lui Dumnezeu și

precum pâinea hrănește trupul omului și vinul înveselește inima, tot astfel Hristos hrănește și înveselește sufletul omenesc lipsit de orice nădejde.

Calvin stă la mijlocul drumului dintre Luther și Zwingli. Sacramentele sunt pentru el, ca și pentru Zwingli, un semn de deosebire dintre creștini și necreștini, dar aceasta e numai un moment secundar, pe când adevărata lor ființă e de natură harismatică. „Mi se pare — zice el — că aceasta poate fi definițiunea scurtă și proprie a sacramentului, dacă zicem, că e un simbol extern, prin care Domnul face cunoscut conștiințelor noastre făgăduelile bunăvoinței Sale către noi pentru susținerea slăbiciunii credinței noastre și pentru ca, la rândul-ne, să mărturisim pietatea noastră, atât către El și ingeri, cât și către oameni“. Sau mai pe scurt: „Sacramentul este o mărturie a grației dumnezeiești către noi, confirmată printr'un semn extern, unit cu mărturia reciprocă a pietății noastre către El“, (Institutio IV. 14. 1). Prin sacramente lucrează Sfântul Duh, dar numai asupra celor aleși, pe când cei nealeși se spală, prin botez, numai pe dinafară și primesc, la sfânta împărtășire, numai pâine și vin. Din acest punct de vedere sacramentele sunt organe „prin care Dumnezeu operează cu eficacitate în aleșii săi“.

Sectanții se apropie de unul sau altul din reformatori, Astfel, socinienii și arminienii nu văd în sfintele taine decât ceremonii exterioare, care deosebesc pe creștini de adepții altor religii; anabapțiștii le privesc ca semne alegorice ale vieții spirituale; swedenborgienii ca simboale ale unirii omului cu Dumnezeu; quakerii și duhoborții ca acte lăuntrice spirituale ale luminii cerești; nazarenii ca semne ale justificării și ceremonii prin care se deosebesc creștinii de necreștini; bapțiștii ca mărturii solemne ale lui Dumnezeu că cel ce primește sacramentul se află deja în stare de grație, etc., etc. (Macarie, Teologia Dogmatică ortodoxă, vol. II. 405; Dimitrievici, Nazarenismul, tradus de I. Bălan, 146; Glaubensbekenntnis und Verfassung der Gemeinden getaufter Christen (Baptisten) 14.

Sfințirea Bisericii din UTVIN.

Utvinul e o comună fruntașă în protopopiatul Timișorii cu 1280 suflete ortodoxe române. Fiind situată în nemijlocită apropiere a unui oraș mare ca Timișoara, este de sine înțeles, că e atinsă și de curente nu tocmai sănătoase. Cu toate acestea, populația și-a păstrat credința strămoșească până în pre-

zent afară de patru familii, cari aparțin, cam de pe anul 1912, secției baptiste.

Biserica a fost zidită în anul 1766.

În anul 1923 s'a înființat casă culturală din a cărei sân s'a cristalizat „Societatea corului vocal“ condus de zelosul preot *Aurel Brancu* cu scopul de a pregăti tineretul pentru încorporare în Societatea „*Sf. Gheorghe*“.

Utvinul e în desvoltare. Poporul e bun, deștept, sărguincios și bun gospodar. Întreg poporul e grupat în jurul părintelui său sufleteș, care este preotul *Aurel Brancu* și pe care îl iubește și stimează. Acest raport de încredere și de dragoste îi face cinste părintelui *A. Brancu*; iar poporul ortodox român îi servește spre laudă, că nu se lasă amăgit de șoaptele otrăvitoare ale înstrăinaților de lege și de neam.

Când a fost vorba de renovarea radicală a sf. biserici, toți, în frunte cu părintele lor sufleteș, au pus umăr la umăr și după ce în curs de mai mulți ani au adunat fondurile necesare, ajutamați și de Administrația județului, în sfârșit au avut fericita bucurie să vadă cu ochii rodul ostănețelor și jertfelor lor spre mulțumirea generală.

Au mai avut o dorință febrilă, ca P. Sf. Sa să le sfințească personal sf. biserică. Și P. Sf. Sa bunul și neobositul nostru episcop, *Dr. Grigorie Gh. Comșa* a ascultat cu dragoste părintească glasul chemării poporului căci — precum a accentuat mai de multe ori — atunci se simte mai bine, când se găsește în mijlocul fiilor săi sufletești.

P. Sf. Sa a plecat dela reședință, Sâmbătă seara în 27 Noemvrie a. c. cu trenul accelerat de orele 655 însoțit de consilierul refer. *Mihaiu Păcățianu* și protodiaconul referent *Ioan Cioara*. În Timișoara am fost oaspeții vrednicului părinte protopop *Dr. Patriciu Țiucra*.

La Utvin am plecat Duminică dimineața la orele 830 cu automobilul, însoțit de mai mulți distinși intelectuali din Timișoara, de tot cu 4 automobile.

La mijlocul hotarului dintre Timișoara și Utvin, ne-au așteptat 20 călăreți în costume naționale și 15 trăsură, cari ne-au condus până la marginea comunei. Aici ne-a așteptat o mare mulțime de popor în frunte cu pretorul, dl. *Pavel Chirilovici* care a salutut pe P. Sf. Sa în numele prefectului județului, *Dr. Antonie Bogdan*, și în numele comunei Utvin. Primarul comunei încă a rostit câteva cuvinte de bineventare în numele poporului.

P. Sf. Sa mulțumește pentru primirea entuziastă, ce l-s'a făcut. Descinderea se face la locuința părintelui *Aurel Brancu*, de unde P. Sf. Sa este condus în procesiune la sf. biserică. Iureagă comună a îmbrăcat haină de sărbătoare.

Serviciul sfințirii bisericii și a sfintei liturgii este oficiat cu un fast impunător de P. Sf. Sa asistat de: consilierul refer. *Mihaiu Păcățianu*, protopopul *Dr. Patriciu Țiucra*, protodiaconul *Ioan Cioara* și preoții:

Ioan Cure, *David Voniga*, *Constantin Micu*, *Nicolae Mașcovescu* și *Aurel Brancu*.

Răspunsurile la serviciul divin au fost date de corul vocal instruit de părintele *Aurel Brancu*, care la priceasă, pășind înaintea sf. Altar, face o scurtă dare de seamă asupra situației parohiei. Mulțumește P. Sf. Sale în numele său și al poporului pentru marea bucurie, ce le-a făcut sfințindu-le biserica și urează P. Sf. Sale mulți fericiți ani. Poporul a izbucnit în urale.

Urmează înălțătoarea predică rostită de P. Sf. Sa despre bucuriile sufletești ale creștinului adevărat; despre scopul zidirii și sfințirii bisericilor; despre datorita credincioșilor de a cerceta regulat sf. biserică și a ascultă dumnezeieștile slujbe cu frica lui Dumnezeu, cu credință și cu dragoste și a traduce în fapte sublimatele învățăturii ale Mânt. Hristos. În fine laudă jertfa credincioșilor adusă pentru renovarea radicală a sf. biserici.

A fost o predică rostită cu multă căldură și iscusință oratorică, împodobită cu multe pilde luate din viața de toate zilele a creștinilor.

Asistenta urmărește predica cu o deosebită atenție. La sfârșit poporul a făcut P. Sf. Sale foarte călduroase ovațiuni.

În asistență am remarcat pe domnii: *Dr. Aurel Cosma*, fost ministru, *Ioan Oprea* și *Dr. Iuliu Coste*, foștii prefecti ai județului Timiș-Torontal, *Dr. Ioan Doboșan* primarul municipiului Timișoara, *V. Andraș*, deputat, *Dr. Lothar Unterweger* camerier papal, *Dr. Liviu Selegian* medic Timișoara, *Lazar Bain* dir. siguranței, *Ilie Olariu* proprietar, colonel *Anineanu*, cap. *Gorszki*, cap. *Alexandru Ioan*, *George Micioș* șef contabil, *R. Bolza* inspector fin., *Ioan Mera* contabil, *Liviu Magdu*, *Ch. Teda Mihail*, preotul *Aurel Raicu* etc.

După sfârșitul sf. liturghii s'au împărțit mai multe broșuri din „Biblioteca creștinului ortodox“ și icoane religioase.

La oarele 14 s'a dat un banchet în sala de învățământ servindu-ni-se mâncări de post.

P. S. Sa toastează pentru M. Sa R. gele. Deputatul *Andraș* pentru P. Sf. Sa Preotul *Aurel Brancu* pentru prefectul județului *Dr. Antonie Bogdan*, pentru *Iuliu Coste* și *Ioan Oprea* foștii prefecti și pentru toți acela, cari au contribuit cu ajutoare la renovarea sf. biserici.

Protopopul *Dr. Patriciu Țiucra* pentru poporul dreptcredincios din Utvin, *Dr. Aurel Cosma* fost ministru pentru conștiința națională a poporului român etc.

După masă P. Sf. Sa însoțit de suita Sa și de mai mulți intelectuali, face vizite la mai mulți credincioși din comună, — economi bogați și săraci fără deosebire, — apoi la notarul comunei și la învățătorul.

La orele 5 P. Sf. Sa împreună cu suita Sa se întorc la Arad. Până la Timișoara cu automobilul; iar de aici până la reședință cu trenul, deplin mângâiați că și prin actul sfințirii bisericii din Utvin s'a con-

tribuit în mod efectiv la consolidarea sufletescă a poporului român și la întărirea lui în credința strămoșească, care totdeauna a fost și va fi și în viitor izvorul tuturor virtuților creștinești și naționale românești.

Predică

la parastasul „Marelui Andrei“.

„Aduceți-vă aminte de mai marii voștri cari v'au grăit vouă cuvântul lui Dumnezeu la a căror săvârșire a vieții priviți să le urmați credința (Ap Pavel).“

Iubiți creștini!

Pentru a ne reinprospăta în credința străbună, ne-am adus aminte de un mai mare al nostru, carele a fost *Andrei Baron Șaguna*. Când după legea bisericii noastre facem parastas pentru morții noștri, pe vremea ținerii slujbei pentru parastas, nu numai rudeniile, ci toți câți au cunoscut pe cel mort, își concentrează toată gândirea asupra aceluia răposat și pentru o vreme oarecare îl văd în toată viața și faptele lui...

Așa am văzut și eu acum pe Marele Andrei, despre carele cât se poate de scurt vă voi vorbi... Din ceata de coloniți Macedo-Române, cari de frica Turcilor fugiseră și se eșezaseră îndeosebi prin Ungaria și Austria a fost una, care s'a așezat în Mișcolț. Descendent al acestei colonii a fost Naum Șaguna, a cărui soție a fost fericita Anastasia. Această familie avusese deja 2 copii: Avreta și Ecaterina, când la anul 1808 cu cinci zile înainte de Crăciun, „că dar de Crăciun“. Bunul Dumnezeu a dăruit neamului Românesc, din păntecetele Anastasiei pe micul Anastasiu „Marele Andrei“ de mai târziu. Părinții lui erau negțători, dar făcând noroc la această meserie și așa se cam scăpătaseră materialicește. Tatăl Naum era îngrijorat, de creșterea fiilor săi și pentru a scăpa de spese, — într'un moment de slăbiciune sufletească — îi cedă spre creștere unui episcop catolic (ungur) Nu mult după acest pas nesocotit Naum muri. Anastasia, deși în *sărăcie* rămase *văduvă cu trei copii* se împotrivi din răspuneri cererei ungarilor de a-i fi răpiți dragii ei micuți. Făcând a jalbă și la împăratul, dar înzadar, a trebuit să-și cedeze pruncii. A putut face numai atât, ca ea să nu fie despărțită de ei. Copiii umblau la școala ungurească, unde învățau *religia catolică*. Mama lor Anastasia însă le însufia simțul și iubirea de neam și legea românească, pentru că tremură de groază, că fiul ei în urma influenței se vor pierde în bezna maghiarizării și se *rugea ne'nc t.t lui Dumnezeu, ca să-l scape din cursa în care ajunseră*.

Pe cât de năcăjită era mama pentru faptul acesta, pe atât de fericită se simțeau dușmanii noștri, cari credeau că au prins trei sutlete românești. Dumnezeu însă a ascultat ruga mamei și așa când fil săi ajun-

seră la 18 ani, părăsiră legea catolică, (ungurească) și se întoarseră cu mare bucurie la legea părinților lor. Fiul mai mic Anastasiu, după ce termină 8 clase la liceul unguresc spuse ungarilor în față: „Am crescut în legea voastră, pe care o cunosc foarte bine, după cum știți am avut la Religie calcul eminent, dar cunosc și legea părinților mei, care am învățat-o de la mama. Pe aceasta o socotesc mai bună, mai curată și mai mântuitoare, pentru că-i de-adreptul dela Mântuitorul Hristos, prin urmare *să luați la cunoștință, că părăsesc legea voastră învățată din carte, pentru că în inima mea a prins rădăcină sămânța aruncată din sufletul curat al mamei, la a cărei credință mă întorc. Doresc să mor în credința strămoșească în care m'am și născut*.“

Toate încercările dușmanilor de a-l abate dela această hotărâre, s'au topit de focul dragostei de neam și lege, aprins în sufletul său de fericita-i mamă.

După terminare celor 8 cl. de liceu, Atanasie se înscrișă la cea mai înaltă școală din Budapesta la Universitate, unde învăța filosofie și dreptul. Se înarmă cu toată știința omenească. Sufletul său însă nu se mulțumi cu atât ci dorea să se adâncească în știința D-zeiască în sf Scriptură și învățăturile Sfintei Biserici.

Pentru ajungerea acestui mare scop se înscrișe la „Teologie“ în Vârșet, unde penetrând aceste învățături se hotărî ca întreaga lui viață va servi numai Sf. Biserici, de aceea lăpădă toată grija cea lumească și se călugări, primind numele de Andreiu. Mai marii săi văzându-i capacitatea și hărnicia lui, l-au iubit foarte mult și l-au înaintat repede prin toate treptele erarhice și la 1846 îl trimiseră Vicar la Episcopia dela Sibiu unde fu ales de Episcop și în urmă, după restaurarea Mitropoliei — Mitropolit.

Noroc am avut numai în Marele Andrei, carele în vorbirea, program de Vlădică, a spus că voeste să se ne desiepte din amorțală și să se înalte la bine. De această promisiune s'a ținut în întreaga viață. Îl vedem la marea adunare de pe „Câmpul Libertății“, unde este ales de președ., al Com. Naț. Rom. și este însărcinat să intervină la împăratul pentru dobândirea drepturilor naționale, politice și culturale. A făcut mai multe plângeri. Cea mai însemnată jalbă făcută la curtea împărătească este memoriul dela 25 Febr. 1849 prin carele cerea: „Unirea tuturor Românilor“ din împărăția Austriacă într'o singură națiune independentă în frunte cu un șef politic național și biserică autonomă; iar împăratul să-și înmulțească titlurile și cu cel de: „Marele duce al Românilor“ Vedeți ce cerea Marele Andrei pe atunci. — Cererile Lui nu s'au împlinit în întregime, dar de lobăgime am fost scăpați. — Știind El că omul întunecat fără învățătură este osândit să fie robul celui luminat, pentru asigurarea drepturilor câștigate, s'a îngrijit de luminarea noastră. A reorganizat Seminarul din Sibiu, unde creștea preoți și învățători pentru luminarea neamului, a înființat liceu la Brașov și Brad și peste 350 școli la

sate. Petru tipărirea cărților răspânditoare de lumină și cultură a înființat o tipografie unde se tipărea și „Telegraful Român“, foale înființată de El prin care își răspânda ideile și învățătura prin toate colțurile locuite de Români. Impreună cu alți bărbați luminați ai vremii Sale a înființat „Asociațiunea pentru literatura și cultura poporului Român“, care a revărsat și revărsă a răta lumină în sufletele noastre.

După lupte îndelungate de 16 ani ne-a eliberat biserica din jugul ierarhiei Sârbești și a reînființat Mitropolia ort. (la Sibiu) pe care catolicii după 1700 vorau cu ajutorul „coadelor de topor“ s'o înmormânteze pentru totdeauna și se puse ca primul mitropolit după restaurare la 1864. Biserica sa eliberată o pusă pe cale de prosperare și înfloritie prin luminata și binecuvântata lege: „Statutul organic“, făcut de El. Aceasta lege alui Șaguna s'a luat de bază și la legea nouă de unificare bisericească. Despre El se poate zice: „Tuturor toate s'au făcut...“

Mulțumim-ți D zeule prea Bune pentru milostivirea făcute cu noi! Dă tuturor mamelor române tăria credinței avută de Anastasia! Rugăm-Te întărește-ne în învățăturile Sfintei Bis. a sub t Fiului Tău, ca prin mijlocirea ei să vie împărăția Ta în țara noastră! Pe Marele Andrei îl așează între Marii Tăi de unde trimite-ne Duh din Duhul Lui, că noi îi vom păstă amintirea în vecii vecilor.

Amin.

Pr. Ioan Bota.

O conferință pastorală.

Fiind convocați cu săptămâni înainte, în ziua de 8 Nov. desdedimineață am plecat, care cu trenul, cu trăsura, pe jos, către comuna Săvârșin.

Noi preoții dela sate suntem obicinuiți a ne scula de dimineață, pentru că de o parte existența familiilor noastre este legată de aceasta, mai apoi țaranul nu prea cunoaște ore oficioase. De multeori când ai dori să te odihnești de munca zilei, vine cineva cu vre un năcaz și tu preotul trebuie să-i stai la dispoziție în ori ce oră, să-l mângâi, pentru că îți amintești, că ești ucenicul lui Hristos și involuntar te întrebi: *Ce ar face învățătorul meu în acest caz? El totdeauna a ajutat și a șters lacrimii ziua și noaptea în arșfa soarelui, cași în zilele cele mai posomorite, deci și tu preotule, trebuie să sari în ajutorul celui năcăjit!*

Conștii de acest adevăr și noi într'o dimineață frumoasă de toamnă, de odată cu revărsatul zorilor ne vedem în gara Săvârșin. Dela gara tixită de lemnele unor firme străine, cari exploatează pădurile acestui ținut — mergi pe un aleu, mărginit de linia ferată a trenului industrial. După vreo 20 minute ajungi în comună. În față se ivește castelul contelui „Hunyady“ împrejmuit de o grădină cu pașițe frumoasă.

Sf-ta liturgie a fost oficiată de cătră P. O. D. ppbiter P. Givulescu asistat de pr. I. Ognean și I. Chebelev. Răspunsurile liturgice au fost date de corul pe 3 voci al școlarilor instruit și condus de inv-preot P. Eleneș, carele nu numai în această ocaziune a contribuit la înălțarea sufletului, ci de când păstorește această comună, totdeauna a fost pentru ridicarea poporului din întunerecul pământului.

Copli sunt bine disciplinați, tot asemenea și poporul, ce dovedește că acești oameni și în trecut au avut inv. și preoți harnici, pentru că *un popor ca să fie disciplinat în purtare și gândire, nu se poate face de azi pe mâine: el an deardândul trebuie crescut pentru aceasta.* Nu stă afirmațiune multora, că „cu poporul nu poți face nimic.“ *Trebuie în fiecare zi să adaugi câte ceva, la urmă apoi te trezești că ai cântăreți buni, oameni luminați și disciplinați.* Ar fi de dorit, ca în fiecare comună să fie câte un preot-învățător și atunci nu ne-am putea plânge de decadență pe teren bisericesc ceea-ce ne-a dovedit-o pr. P. Eleneșu prin străduința sa de ani de zile. Îi suntem recunoscători pentru munca ce o depune pe acest teren!

La priciasnă a cuvântat tinărul preot-capelan Iosif Turcu, carele deși abia de un an e în serviciul bisericii, a dat dovadă, că va fi un bun predicator. De notat este, că predicatorul s'a sortat, de oarece se luase hotărâre în ședința comit, desp. că fiecare preot trebuie să prelucreză predica dată de prez diu. Sa constatat cu regret, că *abia 12 preoți au prelucrat predica — abstrăgând dela cei ce au absentat — ceea ce dovedește, că și preoțimea are lipsă de multă disciplină.*

La ora 12 pr. P. Binchici ține prelegere practică în școală cu elevii cl. III primară despre: Intreținerea poporului românesc. Prelegerea a fost foarte bine reușită, ce dovedește destoinicia de a instrui și educa, a prelegătorului.

Ne fiind în program cu predică la Vecernie, totuși ca să satisfacem tuturor așteptărilor, s'a designat să predice pr I. Chebelev, a cărui predică a fost mai bine reușită dintre cele 12

La ora 4 își ține conferința în școală harnicul preot din Roșia D. Medrea despre: „Oragostea creștină“ sbicluind unele scăderi ale preoțimii, din sânul căreia de multe ori lipsește și iubrea creștinească și cea colegială.

S'au discutat apoi diferite chestiuni de d. e. uniformitatea culiiului, a cântării bisericești, apoi scăderile predicii de azi etc. La aceste ne-a dat îndrumări competente P. O. D. ppresbiter, pentru că în suntem foarte recunoscători. A rămas ca cu aceste chestiuni importante să ne ocupăm special, în proxima adunare gen. a desp.

Masa comună a fost luată la un restaurant din loc, fiind cu toții oaspeții tinărului și bunului creștin ort. Dr. Coțoiu, pentru că și pe această cale îi aducem mulțumirile noastre.

Poporul — și toți intelectualii din loc, cari au participat la înfrunerea noastră — au rămas încântați de cele auzite și văzute, iar noi cu venirea nopții ne-am îndepărtat pela vetrele noastre, întăriți în credință, că poporul ascultă glasul nostru, deci va sosi timpul când „vom fi o turmă și un păstor“.

Raportor.

Episcopul Calvin Ravasz și Radio.

Întâmplarea a voit ca într-o Duminică după biserică să merg la notarul din localitate, care m'a condus la Radio, să ascult predică episcopului Calvin Ravasz din Buda-Pesta.

Acesta își luase ca temă *credința*, în asemănare cu Apostolul Petru, care s'a dus pe mare către Mântuitorul.

Îndeamnă anume amintitul episcop pe credincioșii săi, să nu despereze între împrejurările actuale ca Ap. Petru, care socotind ca om, că se poate îneca în valuri, îndată a început a se cufunda și când era aproape să se înecă, l-a prins Mântuitorul Isus. l-a tras la sine zicându-i: „puțin credinciosule, pentru ce te-ai îndoit“?

Vo, zice episcopul, să fii tari în credință, ca Petru când a făcut cei dintâi pași pe mare, cu deplină încredere în Isus, atunci nu s'a cufundat.

Le aminteste de dezastrul de la Mahács, peste care a trecut Ungaria, dar n'a pierit, le mai aminteste de dezastrul de la *Trianon*, deci să sperze, să fie tari în credință, căci și peste aceasta vor trece, dându-le să înțeleagă că vor veni timpuri mai favorabile, etc., etc.

Predica a fost lungă, alta nici că au în biserică, voiasc numai să arăt cetitorilor, cea mai mare preoți, cum știu să expoziteze acești pioneri ai Ugariei, redusă la adevărata ei competență, toate situațiile, până și amvonul, numai ca să țină la suprafață chestia revizuirii tratatelor de pace, în credința și speranța recăștigării vechilor lor teritorii, anexate statelor succesori.

Ei caută ce-au pierdut, noi să grăjim, în schimb, de ceea ce a câștigat.

Natanail.

Nr. 4923/1926

Comunicat.

Institutul de Editură al sf. Episcopii a Râmnicului Noul Severin a scos în timpul din urmă pe lângă manualul „Leccióni de Catehizare“ de Pr. Ioan Tomescu și un „Manual de practică liturgică“ de Pr. D. Lungulescu.

Le recomandă Cucernicilor Preoți și cateheptor.

Arad, din șed. Consil. eparhial dela 26 Novembrie 1926

Consiliul eparhial ort. rom al Aradului.

Nr. 5109/1926.

Aviz

pentru comunele bis. înșirate mai jos.

Pentru o mai bună administrare a comunelor bisericesti, Consiliul nostru cu aprobarea

Ven. Adunării eparhiale a înființat trei noi tracte protopopești cu sediul în Gurahonț, Birchis și Balinț.

La acestea protopopiate vor aparține comunele:

1. *La Gurahonț*: Almaș, Bodești, Bontesti, Cil, Crocna, Dieci, Holtmizeș, Hontisor-Gurahonț, Mădrigești-S. Buciaava, Mustești, Secaș, Zeldiș-Saturău, Aciua-Poiana, Aciuța-Budești, Ciuciu, Dumbrava-Rostoci, Feniș-Valemare, Iosași-Iosășel, Măgulicea, Pășcuța-Guravăii, Tălagiu, Vidra, Zimbru-Dulcele.

2. *La Birchis*: Băcázameu, Birchis, Bita, Bilza, Căpâlnaș, Căprioara, Groși, Ostrov, Pojoga, Selciva, Virșmort, Valemare, Tala, Bunea-română, Duhești, Pădurenii, Topla.

3. *La Balinț*: Balinț, Bara Cladova, Crivobara, Cutina, Dobrești, Fățimac, Gruin, Iersnic, Lăpușnic, Leucușești, Mănăștur, Ohabalungă, Paniova, Părul, Răchita, Rădmănești, Remetealuncă, Secaș, Spata, Tărgoviște, Vizma.

Afară de această împărțire s-a făcut și alte schimbări în arondarea protopopiaterelor și anume:

1. Comunele: Alioș, Buzad, Chesinț, Fibiș, Fiscut, trec din protopopiatul Vinga la cel din Lipova.

2. Comunele: Bazoș și Recaș trec dela Timișoara la Belinț.

3. Comuna Felnac trece dela B. Comloș la Vinga.

4. Bodogul vechiu trece dela Arad la Vinga.

Noua arondare intră în vigoare cu începere dela 1 Ianuarie 1927.

Organizarea protopopiatului Gurahonț se încredințează Oficiului protopopesc din Hălmațiu, cea din Birchis oficiul protopopesc din Lipova, iar cea din Balinț oficiul protopopesc din Belinț.

Ceeace comunicăm spre știre și conformare.

Arad, la 2 Decembrie 1916.

Dr. Grigorie Gh. Comșa m. p.
Episcop.

Aviz oficios.

Urmând să ridicăm în curând sporul de 15% și retribuția integrală pe trim. oct.-dec. 1926. onorată preoțime este poșită a-și înainta de urgență chitanțele și duplicatele de chitanțe spre a fi alăturate la statele de plată.

Cei cari nu-și vor trimite chitanțele, vor fi șterși din state.

*Administrația casei
Consiliul Eparhial Ort. Român din Arad*

INFORMAȚIUNI.

Botezarea unui baptist. Aflăm cu plăcere că preotul nostru din Paniova, Aron Popa, a botezat în religia ort. pe băiatul unor baptiști, cari căindu-se de rătăcirea lor, revin la biserica mamă, dela care s-au înstrăinat. Dorim spor la munca pastorală, părintelui Popa.

Desființarea căsătoriilor în Rusia Sovietică Se anunță că comitetul central executiv sovietic, a aprobat proiectul de lege, depus de comisarul de justiție, prin care se dizolvă orice înregistrare a căsătoriilor.

De azi înainte în Rusia Sovietică numai există căsătorii, iar combinajul este recunoscut, drept căsătorie. Noua lege recunoaște trei cazuri de constatări a căsătoriilor:

- 1) Când bărbatul și femeia trăiesc împreună un timp oarecare îndelungat,
- 2) Gospodăria casnică comună și,
- 3) Constatarea martorilor, că persoanele anumite trăiesc ca soți.

Aceste trei cazuri, după noua lege sovietică, sunt considerate ca suficiente pentru recunoașterea legalității căsătoriilor.

În timpul dezbatărilor se puneau întrebări: „Vasăzică da, bărbatul cu femeia vor lua împreună masa sau vor intra într-un hotel, acest fapt înseamnă că ei sunt căsătoriți?”

Cele mai înverșunate adversare a noii legi s'au manifestat femeile ruse, care au declarat, că prin această lege se introduce poligamia oficială.

Ele s'au prins, că unii din comuniști au deja câte 5-6 soții, iar alții s'au divorțat de 20-25 ori.

Bineînțeles că această nouă lege sovietică admite amorul liber, care este persecutat în toate țările civilizate.

Această lege desființează complectamente căsătoriile în Rusia Sovietică, înlocuindu-le cu amorul liber, care se reduce la un simplu cocubinaj.

Acum nu se știe, în ce condițiuni se vor crește copiii, cari în asemenea împrejurări vor fi lipsiți de orice zănturaj familial.

Prin această lege se vede mai clar tendința dușmanilor de a descompune națiunile ce intră în cadrul S. S. R.

Familia este cel mai important nucleu al națiunii și nici o nație nu poate trăi fără familie. Odată familiile desființate, se distruge și națiunea, ca un organism social.

Examen de calificare preoțească. Între cei ce au prestat examenul de calificare preoțească în toamna anului curent sunt și tinerii candidați pe preoți Gh. Aibu și T. Stefanovici.

CONCURSE.

În baza rezoluției Cons. Nr. 3010/926 pentru îndeplinirea parohiei Conop, decretată vacantă pe ziua de 1 Martie 1927 prin aceasta se publică concurs cu termen de 60 zile.

Veniturile parohiei sunt:

1. O sesiune parohială (32 jugh. quadr.) parte arătură, parte fânat.
2. Casă parohială cu intravilan și supraedificate.
3. Stolele legale.
4. Birul legal.

5. Întregirea de la stat.

Parohia este de cl. II a și se va putea ocupa la 1 Martie 1927. la care dată actualul paroh va fi trecut în statul de pensiuine.

Preotul ales va catechiza elevii școlilor din localitate și va plăti toate dările după venitul parohial.

Recurenții la această parohie să-și trimită petițiile lor, adresate Comitetului parohial din Conop și instruite cu documentele de calificare și serviciu, oficiul protopresbiterat ort. rom. din Radna, iar dânsii să se prezinte, — observând strict dispozițiunile §-ului 33 din regulamentul pentru preoți — în sf. biserică din Conop spre a se arăta poporului.

Reflecții din altă dieceză să producă învoirea P. S. nostru Chirlarh de a putea recurge la această parohie.

Din ședința ee la 31 Oct. 1926.

Comitetul parohial.

În înțelegere cu *Procopie Givulescu* m. p. protopresbiter.

—□—

2-3

Conform rezoluției Ven. Consiliu eparhial No. 4977/926

Pentru îndeplinirea parohiei prime prime din Pîl, jud. Arad. devenită vacantă prin trecerea parohului local Ioan Jurca pe parohia II, fostă a răposatului Gheorghe Petrovici, prin aceasta se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficial „Biserica și Școala”.

Beneficiul constă din: 1) una sesiune parohială. 2) Interesele după capitalul parohial de 2930 (Douămii nouă sute tereizeci) lei. 3) Birul legal anume: a) dela credincioșii cari posed numai casa, 15 (cincisprezece) lire bucate, fie grâu, fie cucuruz sau orz. b) Dela cei cu casă și pământ până la 10 jugh. mici 30 (treizeci) lire bucate, jumătate grâu, jumătate cucuruz sau orz, c) cei cu casă și pământ dela 10 jugh. mici în sus 30 (treizeci) litri grâu. 4) Stolele legale. 5) Întregirea dotației preoțești dela stat.

Alesul paroh este obligat a-și plăti toate dările după beneficiul său. El este obligat și a catechiza fără onorar special dela parohie, în școala din comună unde va fi însărcinat de superioritatea sa.

Parohia este de clasa I. Dela recurenți se cere evaluarea normată în concluzul nr. 84/1910 al sinodului eparhial, adică să aibă testimoniu de maturitate gimnazială și calificare preoțească de cl. I, precum și atestat de serviciu.

Reflecții din alte dieceze numai cu învoirea P. S. Sale Părintelui Episcop diecezan pot concura.

Concurenții după ce vor dovedi Protopopului concurent îndreptățirea și calificarea cerută, pelângă observația strictă a dispozițiilor din §. 33 a reg. pentru parohi, au a se prezenta în sf. biserică din Pîl spre a cânta a oficiă și a cuvânta, precum și spre a face cunoștința alegătorilor.

Rugările de concurs instruite cu documentele necesare adresate comitetului parohial din Pîl, se vor înainta în termenul concursual protopopului ort. rom. din Chișineu-Criș, jud. Arad,

Dat în ședința comitetului parohial din Pîl, ținută la 20 Iunie 1926.

Nicolae Jupereu

Ioan Jurca

notar

preș. com. par.

În înțelegere cu mine: *Dr. Dimitrie Barbu* protopop.

2-3

Redactor responsabil: **SIMION STANA** asesor consistoria.

Censurat: Prefectura Județului.